

ประวัติความเป็นมาของตำบลทับพริก

ประวัติศาสตร์ตำบลทับพริกนี้ได้มาจากข้อมูลวิจัยชุมชนในปี ๒๕๔๖ โดยเก็บข้อมูลจากการบอกเล่าของชุมชนที่อยู่อาศัยตั้งแต่เริ่มจัดตั้งหมู่บ้าน จากชาวชุมชนที่เป็นคนรุ่นลูก รุ่นหลาน ที่ช่วยกันบอกเล่าเรื่องราวของหมู่บ้านทั้งจากประสบการณ์ตรง และจากที่ได้ยินมาจากประวัติศาสตร์ที่เล่าสู่กันมา ซึ่งคณะวิจัยขณะนั้นได้แบ่งการพัฒนาของตำบลทับพริกออกเป็นยุคต่างๆ ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านเป็น ๖ ยุค หลังการวิจัยได้สิ้นสุดลง ตำบลทับพริกยังได้กำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงไปอีกหลายมิติจากผลการพัฒนาเพิ่มเป็น ๘ ยุค ดังนี้

ยุคที่ ๑ “บุกเบิก” (พ.ศ.๒๕๐๓ - ๒๕๐๗)

ก่อนปี พ.ศ.๒๕๐๓ บริเวณนี้เป็นผืนป่า ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๓ ชาวบ้านหมู่ ๗ ตำบลคลองน้ำใส ซึ่งเป็นชาวญ้อประมาณ ๓-๕ ครอบครัว อพยพลงมาอยู่ในบริเวณนี้ ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกันนั้น บริษัท พานทอง ซึ่งได้สัมปทานตัดไม้ในบริเวณนี้ เข้ามาพร้อมกับลูกจ้างตัดไม้ ซึ่งเป็นชาวส่วยจากหมู่ ๑๒ ตำบลคลองน้ำใส กลุ่มลูกจ้างที่เข้ามาได้เข้ามาสร้าง “ทับ” ซึ่งหมายถึง เพิงพักอาศัย และปลูกต้นพริกไว้ที่พัก จึงเป็นที่มาของคำว่า “ทับพริก”

ผู้อพยพเข้ามาอยู่ในบริเวณนี้มีมากขึ้น ประมาณ ๒๒ ครัวเรือน ชาวบ้านเข้ามาจับจ้างตัดไม้ ทำไร่ข้าวโพด ปลูกฝ้าย เนื่องจากพื้นดินบริเวณนี้ไม่เหมาะสมกับการทำนา ชาวบ้านเอาฝ้ายไปขายและนำไป ซื้อข้าวรวมทั้งปัจจัย ๔ จากบริเวณทิศเหนือของตำบลคลองน้ำใส

ยุคที่ ๒ “ตั้งชุมชน” (พ.ศ.๒๕๐๗ - ๒๕๑๗)

เมื่อเห็นว่ามีคนเข้ามาอยู่มากขึ้น จึงตั้งหมู่บ้านใช้ชื่อว่า “บ้านทับพริก” หมู่ ๑๒ ขึ้นตำบลคลองน้ำใส มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายพรม เชื้อคำศรี ในช่วงนี้ป่าไม้เริ่มหมดไป เนื่องจากการตัดไม้ของบริษัทที่ได้สัมปทานพื้นที่ป่าถูกเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีคนอพยพเข้ามาในชุมชนมากขึ้น มีการขายพื้นที่เพื่อการเกษตรมากขึ้น ลำดับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสำคัญในชุมชนในยุคนี้ มีดังนี้

ปี พ.ศ.๒๕๐๘ เป็นปีที่มีการตั้งโรงเรียน ๒ แห่ง คือ โรงเรียนทับวังมน และโรงเรียนทับพริก มีการสร้างสำนักสงฆ์ทับพริก ผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณทิศตะวันออกของตำบลในปัจจุบันซึ่งติดกับชายแดน

ช่วงปี พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๖ กลุ่มที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยและทำกินในตำบลทับพริกช่วงนี้ คือ ญาติ คนรู้จักที่ได้ข่าวแบบปากต่อปากว่าที่มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่มากที่ยังไม่มีการจับจอง ผู้คนจากจังหวัดต่างๆ ในภาคกลาง ได้แก่ ลพบุรี สระบุรี และจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชาวบ้านจากภาคอีสานก็เข้ามาอยู่บริเวณนี้ด้วย หลังจากผู้ใหญ่คนแรกเสียชีวิต นายช้อย ทำกิจการ ได้เป็นใหญ่บ้านคนที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๘

ยุคที่ ๓ “อพยพ” (พ.ศ.๒๕๑๗ - ๒๕๒๐)

ช่วงปี พ.ศ.๒๕๑๗ - ๒๕๑๘ ประวัติจากคำบอกเล่าของชาวบ้านว่ามีทหารจากกาญจนบุรี มาสร้างทางลูกรังผ่านตำบลทับพริก การอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่มีอย่างต่อเนื่อง ส่วนอาชีพหลักของชาวทับพริก ยังคงเป็น การทำไร่ข้าวโพดและฝ้าย ต่อมาชาวบ้านเริ่มมีการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น มันสำปะหลัง ถั่วเหลือง และถั่วเขียว เป็นต้น

ช่วงนี้เป็นอีกช่วงหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของตำบลทับพริกคือ ประมาณปี พ.ศ.๒๕๑๗ เกิดการสู้รบรุนแรงในประเทศกัมพูชา ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย โดยต่อมาเขมรแดงได้ปกครองกัมพูชา และในปีนั้นมีทหารเขมรแดงมาก่อตั้งฐานทัพอยู่ตรงกับบ้านทับวังมน ประกอบกับขณะนั้นมีการก่อตัวของคอมมิวนิสต์ในไทย และได้ร่วมมือกับเขมรแดงซึ่งตั้งฐานทัพในพื้นที่ชายแดนตรงข้ามกับประเทศไทยที่ทับวังมน จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๙ สถานการณ์รุนแรงขึ้น มีทหารเขมรแดงเข้าประชิดชายแดนไทย ๔ ชุมชน คือบ้านสี่แยกทันใจ บ้านทับวังมน บ้านเขาสารภี บ้านคลองหว่า

เหตุการณ์ที่ชาวบ้านจำได้อย่างแม่นยำคือ ประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๒๐ กลุ่มกองกำลังทหารเขมรแดงเผาทำลายวัด โรงเรียน ที่อยู่อาศัย ชาวบ้านต้องอพยพลอยออกมาจากบริเวณชายแดน ทำให้บริเวณดังกล่าวกับกลายเป็นที่รกร้าง มีทหารตำรวจไทย เข้ามารักษาความสงบตามแนวชายแดนและพื้นที่ชายแดนตลอดแนวกลายเป็นพื้นที่สู้รบในเขตแดนกัมพูชา โดยมีการสู้รบกับทหารเวียดนาม บางส่วนหนีภัยสงครามเข้ามา ทำให้เกิดศูนย์อพยพเกิดขึ้นในช่วงนั้น ผู้หญิง เด็ก คนชรา ต้องอพยพออกไปนอกชุมชนเป็นระยะๆ ครั้งละ ๔-๕ วัน สำหรับผู้ชายจะยังคงอยู่ในชุมชนและทำงานประกอบอาชีพในชุมชนต่อไป

ยุคที่ ๔ “กลับถิ่นฟื้นฟู - ต่อสู้พัฒนา” (พ.ศ.๒๕๒๑ - ๒๕๓๐)

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ หน่วย กรป.กลาง เข้ามาจัดพื้นที่อยู่อาศัยให้แก่ชาวบ้านในหมู่ ๒ และหมู่ ๖ โดยให้ราษฎรมีพื้นที่อยู่อาศัยรายละ ๒ งาน (โดยมีเอกสารสิทธิ์) ในการจัดล็อกบ้านนั้น ได้มีผู้ที่เสียสละที่ดินให้กับทางราชการเพื่อจัดสรรเป็นล็อกบ้านอีก คือ นายอ่อนสา กอนเกียน โดยเสียสละที่ดินจำนวน ๕๐ ไร่ ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นอกจากนี้ยังมีการอุทิศที่ดินเพื่อสร้างโรงเรียน คือ คุณลุงโสมและคุณป้าดา กอนเกียน โดยทำการยกที่ดินให้สร้างโรงเรียนในพื้นที่หมู่ ๖ ในปัจจุบันนี้

ส่วนวัดที่ถูกเผาทำลายก็ได้มีการย้ายเข้ามาสร้างในบริเวณหมู่บ้านที่มีการจัดล็อกเช่นเดียวกัน โดยผู้ที่อุทิศที่ดินเพื่อสร้างวัดได้แก่ หลวงพ่อเต็ม สุริยวงศ์ จนทุกวันนี้

ตำบลทับพริกได้แบ่งเขตการปกครองออกจากตำบลคลองน้ำใส ในวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบด้วย หมู่ ๒ บ้านทับพริก หมู่ ๓ บ้านเขาสารภี และหมู่ ๔ บ้านคลองหว่า โดยผู้ใหญ่บ้านนายช้อย ทำกิจการ เป็นกำนันคนแรกของตำบลทับพริก

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอีกประการหนึ่งในช่วงนี้คือ ประมาณปี พ.ศ.๒๕๒๘ - ๒๕๒๙ มีการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรในหมู่ ๔ ก่อนโดยหน่วยทหารพัฒนาการเคลื่อนที่ ต่อมาเมื่อมีข่าวว่าจะมีการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรในพื้นที่ตำบลทับพริกอีก ชาวบ้านที่เคยจับจองที่ดินและทำการเกษตรบนที่ดินที่จับจองไว้ก่อนแล้วต่างพากันขายที่ดินให้กับนายทุนที่มารับซื้อ สาเหตุเพราะกลัวว่า ที่ดินจะถูกจัดสรรเหมือนหมู่ ๔ (นายทุนมีข้อมูลจากทหาร

ว่าที่ดินบริเวณใดบ้างที่จะถูกนำไปจัดสรร แต่ชาวบ้านไม่มีข้อมูลและนายทุนจะถือโอกาสกว้านซื้อที่ดินที่อยู่นอกพื้นที่จัดสรร) ในครั้งนี้นับเป็นการจัดสรรครั้งที่ ๒ โดยให้เป็นที่อยู่อาศัย ๑ ไร่ และพื้นที่การเกษตร ๑๔ ไร่ ผู้ที่ขายที่ดินไปแล้วและไม่ได้รับการจัดสรรจึงกลายเป็นผู้ขายแรงงานรับจ้างนายทุนที่ซื้อที่ดินปลูกอ้อยและข้าวโพด

การสู้รบในเขมรยังคงดำเนินอยู่ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๙ – ๒๕๓๐ ผู้หญิง เด็ก คนชรา ต้องอพยพออกไปนอกชุมชนเป็นระยะๆ ครั้งละ ๔-๕ วัน สำหรับผู้ขายจะยังคงอยู่ในชุมชนและทำงานประกอบอาชีพในชุมชนต่อไป

ยุคที่ ๕ “ยุคสงครามสงบสู้รบเศรษฐกิจ (พ.ศ.๒๕๓๑ - ๒๕๓๗)”

ตำบลทับพริกเริ่มเข้าสู่ความสงบอีกครั้งหลังปี พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๓๗ มีการซื้อขายที่ดินโดยนายทุนจากจังหวัดชลบุรีได้กว้านซื้อที่ดินผ่านนายหน้าซึ่งเป็นคนในตำบลทับพริก โดยอาศัยสถานการณ์ปล่อยข่าวเรื่องการจัดสรรที่ดินทำกิน ทำให้ชาวบ้านขายที่ดินในราคาถูก คนตำบลทับพริก ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินกลับกลายเป็นลูกจ้างขายแรงงานบางส่วนประมาณ ๓ เพอร์เซ็นต์ และเป็นเจ้าของที่ดินทำกินประมาณ ๔๐ เพอร์เซ็นต์ ทำให้ราษฎรในชุมชนมีหนี้สินเกิดขึ้น

ยุคที่ ๖ “ร่วมใจพัฒนาแก้ปัญหาสังคม” (พ.ศ.๒๕๓๗ - ปัจจุบัน)”

ในปี พ.ศ.๒๕๔๐ กรมที่ดินมีการจัดขยายพื้นที่หมู่ ๔ และหมู่ ๗ เสริมให้สมาชิกที่ยังไม่มีพื้นที่ทำกิน ๑๐ ไร่ เกษตร ๑๔ ไร่ จำนวน ๑๕ ครัวเรือน ซึ่งเป็นการจัดที่ดินทำกินให้ชาวบ้านครั้งที่ ๓

ในขณะที่ตำบลทับพริกมีโครงการพัฒนาเกิดขึ้นหลายโครงการการจัดตั้งกลุ่มในหมู่บ้านเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๑ - ๒๕๔๔ โดยเฉพาะกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มส่งเสริมอาชีพมีงบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมต่างๆในตำบล ขณะเดียวกันนั้นปัญหาสังคมเริ่มเห็นได้อย่างชัดเจนขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด โรคเอดส์ การลักขโมย เนื่องจากตำบลทับพริกเป็นเขตติดชายแดน มีแรงงานต่างถิ่นเข้ามาจาก ๒ แหล่ง ได้แก่ผู้ใช้แรงงานตัดอ้อย ซึ่งเป็นแรงงานจากอีสานและแรงงานจากเขมร

ในปี พ.ศ.๒๕๔๕ หมู่ ๓ ได้ขอขยายพื้นที่ทำกินเพิ่มเติมอยู่ในระหว่างดำเนินการ ซึ่งหากได้รับการพิจารณาให้จัดสรรที่ดินทำกินเสริมให้ราษฎรอีกถือเป็นครั้งที่ ๔ ที่มีการจัดพื้นที่ทำกินให้ราษฎรตำบลทับพริก

ยุคที่ ๗ “การจัดการตนเอง” (พ.ศ.๒๕๔๖ - ๒๕๕๒)”

ยุคนี้เป็นยุคที่เกิดปัญหาต่างๆทางสังคมขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น เรื่องโรคเอดส์ การหย่าร้าง สำหรับการทำการเกษตรเป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจแปลงใหญ่ การใช้สารเคมีมีสูง ตำบลทับพริกได้รับการคัดเลือกเป็นพื้นที่การทำงานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนโดยได้รับสนับสนุนงบประมาณจากประเทศออสเตรเลีย โดยมีกรมพัฒนาชุมชนเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทับพริกด้วย จึงมีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันขององค์กรในชุมชน เกิดการพัฒนากลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน เช่น กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มฌาปนกิจ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการจัดตั้งศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด

องค์การบริหารส่วนตำบลทับพริก ได้สนับสนุนให้กับสาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีการจัดตั้ง อปพร. โดยทำงานบูรณาการร่วมกับ ชรบ. ตำรวจตระเวนชายแดน ได้เกิดกลุ่มเฝ้าระวังเกิดขึ้นและมีการตั้งกลุ่มเพื่อการฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้น เช่น กลุ่มอนุรักษ์เขาก้านเหลือง โดยนายวิเชียร เทียงธรรม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทับพริก ขณะนั้นเป็นแกนนำ ทำให้ตำบลทับพริกได้รับรางวัล ตำบลพัฒนาดีเด่น จังหวัดสระแก้ว มีการกำหนดมาตรฐานการพัฒนาชุมชนขึ้นมาในการพัฒนาชุมชน (มช.) ทำให้เกิดกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่หลากหลาย ซึ่งในการพัฒนาในช่วงนี้เป็นการพัฒนาสังคมในทุกๆ ด้านพร้อมกัน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะร่วมมือพัฒนาชุมชนและรูปแบบการพัฒนาชุมชนของ อบต. ที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทับพริกได้รับรางวัล “อบต.ธรรมาภิบาล” นายวิเชียร เทียงธรรม ได้รับรางวัล อสม.ดีเด่นระดับภาค (ภาคกลาง ๒๕ จังหวัด) สาขาการพัฒนาสังคม มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน (วันละบาท) ในปี ๒๕๕๑ โดยมี นางมณฑล กอนเกียน เป็นประธาน

ยุคที่ ๘ “เปิดพื้นที่แหล่งการเรียนรู้สู่สังคมสุขภาวะ” (พ.ศ.๒๕๕๓ - ปัจจุบัน)

ผลจากการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสู่การจัดการตนเอง เพื่อความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ตำบลสุขภาวะ ทำให้ปี ๒๕๕๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้คัดเลือกพื้นที่ในการจัดทำเวทีเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน ภาคกลาง ได้เข้ามาทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนของตำบลทับพริก ทำให้ตำบลทับพริกได้กลายเป็นแหล่งศึกษาดูงานจากผู้คนทั่วประเทศโดยเฉพาะด้านการจัดการสุขภาพและระบบสวัสดิการชุมชน

ปี ๒๕๕๗ ตำบลทับพริก ได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดสระแก้ว ให้เป็นพื้นที่นำร่องดำเนินการโครงการตำบลแห่งความสุขด้วย คนดี รายได้ดี สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี) ซึ่งจากการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาตำบลที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง ทำให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) คัดเลือกตำบลทับพริกเป็นแม่ข่ายการดำเนินงานตำบลสุขภาวะ โดยมี นายบดินทร์ ลาน้อย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทับพริก คนปัจจุบันเป็นหัวหน้าโครงการ